

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

33. An quando in Parlamento præbetur aliquod donativum pro custodia Regni, pro reparatione pontium, turrium, &c. teneantur Ecclesiastici contribuere? Et an saltem Ecclesiastici ad tales impositiones ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

agendum in hoc casu, quando causa tribuitur, in tom. 6. tr. 1. legge Relol. 76. & §. eius anno. Et quid quando causa tribuitur, & v. g. talis est dubia, vide in t. 8. tr. 2. Ref. 8 & §. eius anno.

casu, possidet: ergo, &c. Sed alia sententia visa est mihi semper probabilior: & illam docet Suarez de legib. lib. 5. cap. 18. numer. 20. Vasquez de restit. c. 6. §. 3. dub. 5. numer. 78. Turrianus in 2. tom. 2. disp. 46. dub. 6. numer. 5. & alij. Et inter alias rationes probatur hæc opinio: quia in dubio semper præsumendum est pro Principe: verum, stante probabilitate primæ sententiæ, in tali casu ego non obligarem defraudantes ad restitutionem. Restat modò respondere ad argumenta vtriusque sententiæ. Ad primum argumentum primæ sententiæ respondeo, quòd non obstat, quòd interueniente ignorantia datur in hoc casu bellum esse vtraque parte iustum; nam hoc habet locum, quando omnia sunt paria; in nostro autem casu non est ita; nam cæteris paribus præferendum est ius Principis, & Superioris, maxime quando practice constat, illum iuste percipere, vt accidit in casu nostro: quia habet rationes probabiles pro impositione donarij, & gabellarum. Ad secundum argumentum respondeo, tunc meliorem esse conditionem possidentis ante sententiam, vel legem latam, non postea. Ad argumentum verò secundæ sententiæ respondetur, illud dictum, quòd in dubio præsumendum est pro Principe, intelligendum esse in dubio negativo; non autem in dubio positivo, vt est in casu nostro: vel tunc esse verum, quando non agitur de interese, & damno inferioris.

RESOL. XXXIII.

An quando in Parlamento prabetur aliquod donarium pro custodia Regni, pro reparatione pontium, iurium, &c. teneantur Ecclesiastici contribuere?

Et an saltem Ecclesiastici ad tales impositiones teneantur, quando non sufficiunt bona laicorum, interueniente licentia Pontificis, vel ad minus Episcopi, si de facili non daretur accessus ad Pontificem?

Et aliqua alia explanantur pro bonis patrimonialibus Clericorum. Ex p. tr. 3. Ref. 22.

§. 1. **P**Artem assumatiuam tenent non pauci Iurif-
consulti. Ita Humada l. 54. tit. 6. p. 1. gl.
2. numer. 1. Mexia in prag. taxa panis, concl. 5. n.
63. præter illos, quos citant, & sequuntur Cenedo in
suis collect. ad ius canon. part. 2. collect. 153. n. 3. &
Lader. lib. 1. conf. 145. numer. 3. Probatur hæc opinio
ex autoritate l. ad instructiones. C. de sacros. Eccl.
vbi habetur: [Ad instructiones itinerum, pontium-
que, etiam diuinas domus, & venerabiles Ecclesias
adferibimus.] Secundò, probatur hæc opinio: nam,
licet personæ Ecclesiasticæ sint exemptæ; tamen ali-
qua eorum bona temporalia sunt, & merè ciuilia, vt
sunt bona patrimonialia: ergo sunt temporalibus
Principibus subiecta. Nec valet dicere, quòd talia
bona ordinem habeant ad tales personas exemptas, vt
ad proprios dominos: nam respondetur, quòd tale
dominium est merè temporale, & ad finem tempo-
rale de se ordinatum: ergo respectus ille non diri-
gitur ad tales personas, vt exemptas, sed præcisè, vt
ciues: & ita tredecim DD. Ciuilitat, quos refert
Carolus de Grass. in tra. cler. effect. 3. n. 21. tenent
Clericos non esse exemptos à tributis in boni patri-
monialibus.

2. Sed hæc opinio communiter refellitur à Theo-
logis. Dico igitur, quòd ad ea, quæ primariò spectant
ad communitatem, minimè tenentur Ecclesiastici:
ista enim illos, non principaliter, sed secundariò tan-
gunt; quatenus, videlicet, sunt membra Reipub-
licæ. Igitur Clerici ad tales impositiones tenentur,
quando non sufficiunt bona laicorum, & interuenien-

te licentia Summi Pontificis, vel ad minus Episcopi, si
de facili non daretur accessus ad Summum Pontifi-
ficem. Et hæc omnia determinata sunt in c. non me-
nus, &c. aduersus, de imm. Eccles. Ita Splancheus
verb. immunit. numer. 20. Piacetius in prax. cap. 2. de
cap. 4. art. 8. numer. 5. Molin. tract. 2. disp. 671. numer.
4. Suarez contra Regem Anglia, lib. 4. cap. 19. numer.
6. numer. 3. Azorius p. 3. lib. 5. cap. 19. questio. 1.
10. Lessius lib. 2. cap. 17. dub. 3. numer. 25. Megala
in p. 2. lib. 2. cap. 17. questio. 6. num. 121. Molfes. in
in sum. tom. 2. tract. 12. cap. 23. n. 174. Durand.
in Bull. Cœn. can. 18. questio. 12. num. 1. Sout.
in eandem Bullam, cap. 19. disp. 92. numer. 6.
Barthol. à S. Faust. in specul. Confess. disp. 33. quest.
19. numer. 2. Alterius de censur. tom. 1. lib. 5. cap.
6. disp. 16. dub. 13. Bellettus in disp. cleric. tit. 5. p.
1. §. 2. numer. ... Carl. de benef. tom. 1. p. 2. cap. 4. n.
13. qui cita pro hac sententia quatuordecim DD. &
tandem Marthæ de iurisdict. p. 4. cent. 1. cas. 1. num.
52. vbi asserit, ita fuisse decretum à Clemente VIII.
Summo Pontifice, anno 1600. in causa inter Cle-
rum, & Populum Pisanum, in qua tractabatur cor-
ram R. Nuncio Florentino, de reparando Arno flu-
mine, ad communem laicorum, & Clericorum vili-
tatem; cum penè omnia Clericorum bona essent
prope flumen prædictum; & licet instantibus Cle-
rum cogi ad contribuendum iuxta taxam, tandem
Beatissimus Pontifex decreuit, Ecclesias, & Eccle-
siasticos teneri in subsidium, & propterea mandauit
Reuerendiss. Nuncio, vt discussis prius bonis laico-
rum, si non sufficienter, condemnaret prædictos Ec-
clesiasticos ad contribuendum.

3. Restat modò respondere ad argumenta contra-
ria. Ad primum dico, legem, ad instructiones, fuisse
correctam per Auth. Item nulla communitas, C. de
Episc. & Cler. vbi Ecclesiastici facti sunt immunes ab
onere imposto, & imponendo. Ita Host. in sum.
de imm. Eccles. §. a quibus, ver. extraordinaria, &
alij. Ad secundum argumentum respondetur, bona
semper adhaerere personæ ipsius Clerici, & idè tunc
dicitur persona perfectè, & integrè exempta quando
etiam eius bona exempta sunt. Neque facit ad tem-
quòd bona Clericorum sint temporalia, & quòd respiciant
Clericum non vt Clericum, sed vt dominum
temporalem, vel ciuem: quia ille non tantum exem-
ptus est, vt Clericus; sed etiam vt ciuis, & simplici-
ter eius persona; & consequenter etiam ea, quæ illi
accessoria sunt, ita Suarez contra Regem Anglia, lib.
4. cap. 24. numer. 11. ex quo Gregor. de Valentia tom.
4. disp. 9. quest. 5. punct. 4. ante illum dixerat, bona
Clericorum esse Deo consecrata, ac hæctenus vocari
bona Dominica in can. 40. Apost. quare consecra-
tionem est, vt sint libera. Et procedit etiam hæc ra-
tio de bonis illis, quæ possident titulo temporali;
quandoquidem, ea etiam Clerici debent referre ad
cultum diuinum, atque adeò consecrata. Hæc Valentia.
Vnde Bellettus in disp. cleric. tit. de except. honor.
Cleric. p. 1. §. 5. numer. 2. Marthæ de iurisdict. p. 4.
centur. 1. cas. 11. numer. 24. & cas. 49. per tot. &
cent. 2. cas. 101. cum aliis; communiter probatur.

* bona patrimonialia Clericorum eodem privilegio
gaudere, quo res Ecclesiarum. Vnde aduersus Do-
ctores, quos citat Grass. vbi supra, prædicta bona
sunt exempta ab onere vctigalium, vt patet in c.
quangnam. de cens. in 6. & docent Theologi, vt Molin.
tr. 2. disp. 670. numer. 2. Molfes. in sum. tom. 2. tr.
12. cap. 22. numer. 160. Azorius p. 3. lib. 5. cap. 19.
quest. 1. Lessius lib. 2. cap. 33. dub. 3. numer. 19. Me-
gala in p. 2. lib. 2. cap. 17. §. 6. numer. 114. Salentin.
in tom. 2. qu. 78. art. 5. contr. 2. numer. 2. Malder. in
2. 2. tract. 5. c. 6. dub. 9. & alij communiter. Ex his
omnibus colligitur, Ecclesiasticos, qui intrant in
Pala

Sup. hoc in
tom. 9. tract.
2. Ref. 214.
§. Vnde ex
his prope si-
nem, & in
alijs eius
not.

Sup. hoc in
tom. 9. tr. 2.
Ref. 255 &
in alijs eius
not.

Sup. hoc
primo in to.

De Comitibus seu Parlam. Ref. XXXIV &c. 383

Parlamento, non teneri ad donatium, nisi sponte offerant: & in Breui Apostolico ita in specie determinatum est.

RESOL. XXXIV.

An si populares omnes donatium sufferre non possint, teneantur Barones Regni ad contribuendum? Ex p. 1. tract. 3. Ref. 26.

§. 1. **R**espondeo negatiue, loquendo in rigore iuris, cum ipsi alia onera sustineant, & teneantur ad seruitium militare: ideo, vt optimè obseruat Valenzuela *consil. 99. numer. 63.* suasionibus & alijs suauibus medijs inducendi sunt ad contributionem in dicto casu, in quo quidem debent contribuere, vt rectè notauit Sotus *de inst. lib. 3. quest. 6. art. 7.*

RESOL. XXXV.

Aliqua additamenta ad tractatum de Parlamento. Ex p. 3. tr. 5. & Misc. 1. Ref. 9. alias 78.

§. 1. **I**n *resol. 1.* huius tractatus assero cum multis DD. donatiua ordinaria Regni Siciliae, & Neapolis nominis esse voluntaria; sed reuera esse necessaria vnde impositiones dici possunt. Hæc opinio non placuit quò ad Regnum Neapolit. nostro Raphaeli Rastello viro quidem docto, & Episcopo Capuensi *de regimine Principis, lib. 3. fol. 133.* sed nostram sententiam nouissimè tenet doctus Tassonus in *pragmat. de Antifato, ver. 4. obseru. 3. numer. 18.* vbi me citat.

2. *In resol. 11.* huius tractatus assero intrantes in Parlamento posse credere Regi attestanti se esse in necessitate, dummodo moraliter aliud in contrarium non constaret, & ita tenet Capiblanco *de offic. Baronum, tom. 2. pragmat. 1. cap. 1. numer. 17.* & DD. quos citat, & sequitur Barba. in *collect. tom. 4. p. 2. lib. 2. Clement. tit. 7. Clem. litteris, numer. 7.* Sed modò non reticem contrarium docere Francilcum Ferrer. doctissimum Iuriconsult. Hispanum *ad institutionem ac nostra euidet. 2. num. 42. fol. mihi 61.* vbi sic asserit. An autem de vigente Principis necessitate constare priùs debeat, tanquam de causa præambula ad vectigalium impositionem, & vt necessarium antecedens, vidi apud interpretes in dubium reuocari, ductos quòd requisitum, seu qualitas à lege inductiua, seu inductiuum alicuius actus, debet priùs ante omnia constare, ex Ripa *lex factò, de vulgar. numer. 30. Valasco consil. 74. num. 9. Crauetta consil. 322. numer. 4. Lara de annuers. lib. 2. cap. 4. numer. 38.* cum alijs. Et quamuis sint ex interpretibus non leuis autoritatis existimantes, solam Principis assertionem sufficere pro necessitate probanda: nihilominus non tantum deferendum esse voluntati Principis, multi consulerunt; propter inconueniens resultans ex simili assertione, vt possit per indirectum constitutionibus prohibitiuis vectigalium abrogari, cum præmatica semper se in egestate Principis fundare possent, licet hoc inconueniens cessare posset in præsentem ob religionem exactam potentissimi Regis nostri. Sed quia leges semper extirpare, & præcauere ea quæ duci possunt ad inconueniens, & quæ de facili

induci possent in fraudem legis; ideo non sufficere assertionem solam Principis iuper necessitate, teneantur Dec. *consil. 576. numer. 13.* Ferdin. Loazes pro Marchione de los Velez in *3. fundam. pro dicto Marchione, numer. 60.* Calicius in *extranagatorio Cur. Regal. 19. 1. Pinellus in rub. C. de rescindend. vendit. 1. part. cap. 3. num. 3.* Ex quo enim veritatur tantorum præiudicium; & interesse; vltia Principis assertionem alia adminicula concurrere esse congruum putarunt Felin. *cap. cum à nobis, num. 1. & 2. de test. Guttier. præct. lib. 4. quest. 11. num. 24.* Gess. *decis. 131. qua est 1. in ordine sub vol. 2. num. 12. ad num. 22.* Hæc omnia Ferrer. *vbi supra.*

3. *In resol. 7.* asserui exterminandum esse abusum, vt vnus qui ingreditur Parlamentum, habeat plures procuraciones, & nunc addo, quòd illum exterminare curauit Excellentissimus Dux Olsunæ tunc Prorex per actum Viceregium registratum in officio Patrimonij, ann. 1615. die 17. Februarij, 13. Indiæ. per V. I. D. Ioannem Garlanum tunc Protonotarium. In quo actu dictus Dominus Prorex testatur emenire multa absurda ex multis Procuris, in personam vnus intrantis in Parlamento, vnde hoc efficere per dictum actum sapienter, & prouidè prohibuit, quod vti nunc obseruaretur.

4. *In resol. 14.* adnotauit, quòd quando Regnum est multum tributis oneratum, debet Rex non imponere nouum tributum, vel requirere nouum donatium, sed minuire, vel suspendere gratias, & pensiones aliquibus assignatas, & adduxi pro hac sententia Aponte, & Valenzuela ministros Regios, quibus nunc addo alios duos Scipionem Rouitum in *consulatione de Donatiuis, numer. 4. & seq. consil. 100.* & Carolum de Tapia *decis. 23. num. 83.* Idem etiam docet Rastellius *de regimine Principis, lib. 3. de causæ efficienti Parlamenti, num. 4.*

5. *In resol. 27. sine,* adde hæc verba, & ratio est, quia, vt clarè colligitur ex Gottifredo in *Ar. chronologia Cosmica, vbi agit de Regno Siciliae nu. 8.* Brachium Ecclesiasticum in Parlamento positum est, vt resistat iniustis petitionibus si forte efficerentur, cum in tali Brachio adsint tot Episcopi, Abbates, Priores, & alij Prælati licetis præditi, & qui loqui possint sine metu; quod non ita facile accidit in personis aliorum Brachiorum, quia sunt seculares: & ideo si aliquod donatium determinaretur à Brachio militari, Dæmaniali tantum; facile illa determinatio populis esset suspecta, non autem si cum vno Brachio concurreret etiam Ecclesiasticum, ex ratione allata; & sic anno 1591. Brachium Ecclesiasticum cum Stachio Dæmaniali, non concurrente Brachio Militari, præbuerunt hoc non obstante, Donatium Serenissimo Regi.

6. *In resolut. 29.* asserui esse prohibitum præbere in Parlamenti aliquod Donatium Domino Pro-regi, & si esset licitum, deberet omnes, & singuli concurrere, & ita in facti contingentia accidit in Parlamento, anno 1600. celebrato, nam cum per tria Brachia fuisset conclusum quoddam donatium, præbendum Domino Pro-regi Duci Machedæ, quia Illustrissimus Marchio Sortini, Don Cælar Caietanus, tunc Baro, & nunc Princeps Casari, vir nunquam satis laudatus, noluit concurrere, ideo dictum donatium minimè effectum habuit. Vnde non est audiendus Tassonus in *pragmat. de Antifato ver. 2. obser. 2. num. 126.* contrarium docens; sed nostram sententiam tenet Raphael Rastellius *de regimine Principis, fol. 146.*

Quæ hic est supra Ref. 13. & in tom. 6. tr. 3. Refol. 205 S. Et hæc paulo post initum, sed lege eam per totam.

Quæ hic est supra Refol. 23.

Quæ hic est supra Refol. 31.

In indice primo huius tom. 7. in fine huius Tract. 6. de Parlamento Vide aliam singularem tantum difficultatem.

TRACT.